

Голові Державної інспекції
ядерного регулювання
України
Григорію ПЛАЧКОВУ

Щодо надання інформації про стан та висновки проведення внутрішнього аудиту за перше півріччя 2019 року

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року №1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» в Державній інспекції ядерного регулювання України (далі – Держатомрегулювання) та вимог підпункту 9.1 пункту 9 Порядку планування і проведення внутрішніх аудитів, документування, реалізації їх результатів Державної інспекції ядерного регулювання України, затвердженого наказом Держатомрегулювання від 10 лютого 2012 року №31 головний спеціаліст з питань внутрішнього аудиту Сектору з питань запобігання та протидії корупції, внутрішнього аудиту (самостійний) (далі – Сектор) інформує про результати діяльності підрозділу в I півріччі 2019 року.

В системі Держатомрегулювання у I півріччі 2019 року функції внутрішнього аудиту виконувала одна посадова особа – головний спеціаліст з питань внутрішнього аудиту, який входить до складу Сектору з питань запобігання та протидії корупції, внутрішнього аудиту (самостійний). Впродовж звітного періоду змін щодо підпорядкування головного спеціаліста з питань внутрішнього аудиту не відбувалось.

У першому півріччі 2019 року в системі Держатомрегулювання знаходилося на самостійному балансі два підприємства та дві їх філії, одна з яких є юридичною особою з окремим балансом та одна філія без права юридичної особи, яка веде самостійно оперативний облік своєї діяльності і має окремий рахунок для поточних витрат.

Також до бази даних внутрішнього аудиту у I півріччі 2019 року відносились апарат Держатомрегулювання, платні адміністративні послуги, які надаються Держатомрегулювання у кількості 29 послуг та 2 бюджетні програми (КПКВК 5271020 «Забезпечення ведення Регістру джерел іонізуючого випромінювання» та КПКВК 5271010 «Керівництво та управління у сфері ядерного регулювання»).

В рамках виконання Програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту в системі Державної інспекції ядерного регулювання України на 2019 рік головним спеціалістом з питань внутрішнього аудиту проводилось постійно самостійне навчання щодо проведення аудитів та прийнято участь у функціональному навчанні з питань цивільного захисту в Інституті державного управління у сфері цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій з 13.05 по 24.05.2019 із врученням відповідного свідоцтва державного зразку. Всі пункти Програми виконані.

Відповідно до складеного Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту Державної інспекції ядерного регулювання України на 2019 рік, затвердженого Головою Держатомрегулювання 14.02.2019 року, було проведено *два аудити відповідності* за темою «Оцінка діяльності державного підприємства в

частині відповідності дотримання законів, інших нормативно-правових актів, а також вимог облікової політики, інструкцій, рішень і розпоряджень керівництва» у державному підприємстві «Державний центр регулювання якості поставок та послуг» (Аудиторський звіт від 26.04.2019 року) та за темою «Перевірка стану усунення порушень і недоліків та впровадження аудиторських рекомендацій, наданих за результатами попереднього внутрішнього аудиту» у Відділі роботи з персоналом Державної інспекції ядерного регулювання України (Аудиторський звіт від 11.07.2019 рік).

Таким чином, головним спеціалістом в повній мірі забезпечено планомірне виконання плану з аудиторської діяльності в Держатомрегулювання на 2019 рік.

Під час здійснення аудиторських досліджень головний спеціаліст свою діяльність спрямував – на вивчення наявних (в досліджених об'єктах) внутрішніх документів, регламентів тощо, аналіз інших документів, звітних та статистичних даних, опитування та/чи анкетування працівників щодо рівня їх поінформованості про покладені на них обов'язки, повноваження та відповідальність, власні спостереження, інше.

Результати внутрішнього аудиту задокументовані в робочих документах (тести, таблиці, розрахунки тощо) та на їх підставі викладені в аудиторських звітах. На об'єктах внутрішнього аудиту виявлені недоліки і порушення, окремі випадки недосконалого внутрішнього контролю.

В першому півріччі 2019 року охоплено контролем одне державне підприємство та один структурний підрозділ апарату Держатомрегулювання. За наслідками проведення контрольних заходів встановлене наступне.

Державне підприємство «Державний центр регулювання якості поставок та послуг».

Аудиторською групою визначалася оцінка системи внутрішнього контролю на основі певних елементів. У процесі здійснення контролю аудиторською групою ставилося сім основних завдань: повнота обліку даних, точність обліку даних, законність господарських операцій, повнота записів, точність ведення записів, збереження бухгалтерських документів, захист активів. Жоден з вищезазначених показників керівництвом підприємства аргументовано доведений не був. Водночас були встановлені чисельні факти порушень в організації та впровадженні системи внутрішнього контролю, а саме:

- 6 критеріїв з 22 досліджених в наказі підприємства про облікову політику не відповідають вимогам Наказу Мініфіну №635;
- порушення вимог П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та п.14 наказу підприємства про облікову політику в частині не створення резерву сумнівних боргів при наявності існуючої простроченої дебіторської заборгованості в сумі **360,7 тис. грн.**;
- порушення вимог п.6 Довідника №336 та ст.3.2 Колдоговору в частині відсутності розробленої посадової інструкції при введенні нової посади з 01.11.2017 згідно штатного розпису та в частині відсутні регламентації в наявних посадових інструкціях фактично існуючі питання підпорядкованості й взаємодії між головним бухгалтером та працівниками фінансового відділу;
- порушення вимог п.5 Положення №88 в частині відображення у власних правилах документообігу лише 4 з 9 журнал-ордерів, які передбачені Номенклатурою справ (СВД-004:2016);
- порушенням вимог п.6 Довідника №336 та ст.3.2 Колдоговору при розробці та затвердженні посадових інструкцій бухгалтерської служби;

- порушення вимог п.7 Положення №879 та п.24 наказу підприємства «Про облікову політику» в частині проведення позачергової інвентаризації та забезпеченні документальної передачі матеріальних цінностей при звільненні матеріально-відповідальної особи;
- порушення вимог п.8 Контракту від 26.03.2014 між Держатомрегулювання та Кутовим О.А. в частині бездіяльності з боку директора щодо забезпечення умов збереження майна підприємства (відсутність визначеної директором матеріально-відповідальної особи);
- відсутній Реєстр договорів і співвиконавців на 2018 рік із докладною інформацією про співвиконавців та складені акти виконаних робіт;
- порушення вимог п. 4.7 Постанови №637 (діяла на той час) в частині відсутності договору про повну індивідуальну матеріальну відповідальність з особою, яка виконувала обов'язки касира, а після її звільнення – бездіяльність директора підприємства щодо визначення такої посадової особи;
- порушення вимог абз.3 п.7 р.І Положення №879 та п.4.10 Положення №637 в частині проведення обов'язкових процедур у разі зміни матеріально відповідальних осіб (касира);
- порушення вимог п.4.10 Положення №637 та п.24 наказу підприємства «Про облікову політику» в частині не проведення обов'язкових періодичних (щоквартальних) інвентаризацій каси підприємства;
- порушення вимог п.7 Положення №879 в частині не проведення обов'язкової інвентаризації розрахунків з дебіторами та кредиторами у 2018 році.
- порушення вимоги п.7 Положення №879 та п.24 наказу підприємства «Про облікову політику» в частині не проведення обов'язкових процедур при звільненні матеріально-відповідальної особи;
- порушення п.8 Контракту від 26.03.2014 між Держатомрегулювання та директором підприємства Кутовим О.А. в частині не забезпечення належних умов збереження майна, що призвело до його нестачі.

Дослідженням наданої керівництвом ДП «Держцентрякості» документації аудиторською групою сформовано **негативну думку про стан внутрішнього контролю** на підприємстві. За результатами тестування системі внутрішнього контролю можна надати **негативну оцінку**. Системи внутрішнього контролю взагалі не існує, через недоліки в її організації вона не попереджає порушення і не має змоги запобігти суттєвим для об'єкту аудиту помилкам, що негативно впливають на використання активів, формування статей доходів і витрат та фінансовий результат в цілому. Документальне забезпечення з організації внутрішнього контролю не відповідає сучасним умовам діяльності підприємства, заходи з його впровадження фактично відсутні.

Система бухгалтерського обліку, запроваджена в ДП «Держцентрякості», в цілому не відповідає ЗУ Про бухоблік і П(С)БО.

У зв'язку із звільненням головного бухгалтера та начальника фінансового відділу з 15.02.2019 **бухгалтерський облік** на підприємстві **не ведеться**, чим порушуються вимоги п.1 ст. 8 ЗУ Про бухоблік, п.12 Наказу Мінфіна №356, п.1.2 Положення №88 п.5.3 Статуту ДП «Держцентрякості» та п.1 наказу «Про облікову політику підприємства».

Згідно вимог п.3 ст. 8 ЗУ Про бухоблік, п.2.13 Положення №88, п.6.3 Статуту ДП Держцентрякості та п.35 наказу підприємства «Про облікову політику»,

відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, несе директор ДП «Держцентрякості». Відсутність ведення бухгалтерського обліку на підприємстві є **прямим порушенням вимог вищезазначених нормативно-правових актів з боку директора підприємства.**

Всі створені бухгалтерські документи, реєстри, Головна книга, оборотні відомості тощо не роздруковуються, бухгалтерська інформація зберігається лише в електронному вигляді, а не на паперових носіях, що порушує вимоги ст.9 Закону України Про бухоблік, п. 2.3, 3.3 Положення №88, п.4 Наказу Мініфіну №356 та п.1 наказу підприємства «Про облікову політику».

Частина первинних бухгалтерських документів не систематизована як додатки за журнал-ордерами, окремі з них були просто згруповані по місяцях, що порушує вимоги п.4 Наказу Мініфіну №356 та п.6.5 Положення №88.

Наявні первинні документи не зшиті в окремі справи, що не відповідає вимогам п. 6.5 Положення №88. Не всі первинні документи, що пройшли обробку, мають відмітку, яка виключає можливість їх повторного використання, що є порушенням вимог п. 2.17 Положення №88. На документах, дані яких включені до облікових реєстрів, не зазначалися номери відповідних облікових реєстрів і порядкових номерів записів в них, що порушує вимоги п.8 Наказу Мініфіна №356.

У зв'язку із відсутністю наявних реєстрів бухгалтерського обліку на матеріальних носіях за 2017-2018 рік аудиторській групі **не вдалося підтвердити**, що фінансова звітність ДП «Держцентрякості» за період, який досліджувався, складена на підставі облікових реєстрів, дані в яких відображені на підставі первинних документів.

Наявний бухгалтерський облік ДП «Держцентрякості» в цілому **не відповідає** вимогам діючого законодавства. Провести перевірку даних аналітичного обліку на відповідність даним синтетичного обліку у Головній книзі та даним Балансу на відповідний період було неможливо у зв'язку із неможливістю керівника підприємства надати на матеріальних носіях реєстри бухгалтерського обліку за 2017-2018 роки.

Дослідженням здійснених розрахункових операцій встановлено наступне.

Прибутково-видаткова книга з обліку бланків суворої звітності підприємства не ведеться з 01.04.2018 року, що є порушенням вимог Наказу Міністату №67. Враховуючи дані про залишок знаків поштової оплати у зазначеній книзі з їх фактичним залишком на підприємстві, можна зробити висновок про утворення **нестачі грошових документів на загальну суму 786,20 грн.**

В період з 01.01.2017 по 31.03.2018 за даними записів Прибутково-видаткової книги з обліку бланків суворої звітності підприємства списання знаків поштової оплати проводилось тричі. Не дивлячись на неодноразові прохання та нагадування самі акти списання аудиторській групі надані не були. Таким чином загальна сума **безпідставних витрат** (списання з обліку знаків поштової оплати) склала **521,20 грн.**

Перевіркою фактичної наявності документів, які стали підставою для проведення готівкових операцій, встановлена відсутність копії аркуша касової книги за 28.11.2017 та відсутність на цю дату прибуткового касового ордеру №3 на суму **800,00 грн.** і видаткового касового ордеру №3 на суму **800,00 грн.**, що порушує вимоги п.6.5 Положення №88 та ставить під сумнів законність даних касових операцій.

Керівництвом підприємства не виконано вимоги п.1² Постанови Нацбанку №148, який зобов'язував суб'єктів господарювання до 30.06.2018 розробити та затвердити порядок оприбуткування готівки в касі та порядок розрахунку ліміту каси з урахуванням норм цієї постанови.

Дослідження розрахунків з дебіторами та кредиторами.

Станом на 01.01.2019 року на балансі рахується дебіторська заборгованість *на загальну суму 492,3 тис. грн.*, з неї припадає на **сумнівну** дебіторську заборгованість *360,7 тис. грн.* (24,1 тис. грн. рахується з 2017 року, а 336,6 тис. грн. – з 2008-2009 років). Керівництвом ДП «Держцентрякості» **претензійно-позовна робота практично не велася** – протягом досліджуваного періоду були надіслані два листа про відсутність платежів за надані послуги в сумі *24,1 тис. грн.*

Перевіркою дотримання строків та порядку проведення інвентаризації розрахунків з дебіторами та кредиторами встановлено, що така інвентаризація у 2018 році не призначалась та фактично не проводилась, чим були порушені вимоги п.7 Положення №879.

Аудиторським дослідженням питання ведення договірної роботи виявлені наступні порушення та недоліки:

- встановлена відсутність трьох господарських договорів;
- встановлена відсутність трьох актів виконаних робіт на загальну суму **46 800,00 грн.**;
- не підписаний сторонами один акт виконаних робіт на суму **25 275,5 грн.**;
- чисельні недоліки та порушення реєстрації договорів та веденні Реєстру договорів та співвиконавців.

Дослідженням правильності, законності та достовірності відшкодування витрат, понесених під час службових відряджень, встановлено безпідставних та незаконних виплат на загальну суму **2 584,36 грн.**

Дослідження питання надходження, обліку, збереження і списання основних засобів, нематеріальних активів та інших матеріальних цінностей.

На балансі ДП «Держцентрякості» станом на початок аудиторських досліджень обліковано 2 одиниці транспортних засобів, а саме:

- Skoda Oktavia (державний номер 257 17 КА) був представлений на вимогу аудиторській групі 15.03.2019;
- ЗАЗ Daewoo (державний номер 433 54 КА) був представлений 23.04.2019, місце знаходження – робочий майданчик СТО в с.Петрушки (Київсько-Святошинський район Київської області).

З серпня 2018 облік витрат паливно-мастильних матеріалів не вівся, відповідні акти на списання бензину службового автомобіля не складались, чим були порушені вимоги ст.ст. 4, 8, 9 ЗУ Про бухоблік, п. 2.3, 3.3 Положення №88, п.4 Наказу Мінфіну №356, п.1 наказу підприємства «Про облікову політику» та п.8 Контракту від 26.03.2014 між Держатомрегулювання та директором підприємства Кутовим О.А.

Суцільною перевіркою дотримання вимог Наказу Мінтранса №43 встановлено недотримання вимог п. 3.2, якими передбачено зменшення норм витрат палива для легкових автомобілів за межами міст від 15% до 30%. В наслідок арифметичної помилки застосовувався коефіцієнт менший за мінімальний (15%), що спричинило протягом січня 2017 - червня 2018 надлишково списання палива у кількості **15,93 л.** на загальну суму **352,71 грн.**

Фактичні показники одометра службового автомобіля ЗАЗ Daewoo (державний номер 433 54 КА), який не експлуатується з липня 2015 року **не збігаються** з обліковими даними підприємства. Так, за даними Звіту про витрати

бензину від 30.06.2015 показники одометру склали 381739,5 км загального проїзду, що було підтверджено відповідною перевіркою при проведенні внутрішнього аудиту (Аудиторський звіт від 13.11.2017). Перевіркою фактичних показників одометру станом на 23.04.2019 встановлено відповідний показник 378 756,1, що **менше на 2 983,4 км за попередній**. З пояснень директора підприємства дана різниця утворилася в наслідок помилки матеріально відповідальної особи Капітонова О.А. Показники одометра даного автомобіля на рівні 381739,5 останній раз були зафіксовані 12.09.2014. З цього періоду до наступного часу з обліку було безпідставно списано бензину у кількості **273,3 л.** на загальну суму **4 146,93 грн.**

Перевіркою питання стану збереження активів підприємства встановлено, що у 2018 інвентаризація не призначалася та фактично не проводилася, чим були порушені вимоги п.7 Положення № 879 та п.8 Контракту від 26.03.2014 між Держатомрегулювання та директором підприємства Кутовим О.А. в частині забезпечення належних умов збереження майна підприємства. В рамках проведення внутрішнього аудиту була проведена вибіркова інвентаризація, за результатами якої виявлено **нестачу основних засобів** у кількості 7 од. на загальну суму **9 742,81 грн.**

Дослідженням питання дотримання трудового законодавства встановлено щонайменше три факти порушень вимог ст.32, ст.103, ст.247 КЗпП та п.5.1 Колективного договору підприємства в частині проведення обов'язкових процедур пов'язаних зі зміною істотних умов праці робітників підприємства (скороченого режиму роботи та неповної оплати праці).

Здійснивши оцінку фінансового стану ДП «Держцентрякості» за допомогою комплексу, системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства та аналізуючи його майновий стан спостерігаємо наступне.

За розрахованими критеріями та показниками конкурентоспроможності підприємства, за показниками фінансового стану підприємства встановлено, що ДП «Держцентрякості» це підприємство, яке має **ознаки фінансового напруження, є практично не прибутковим, але ще ліквідним та платоспроможним в короткостроковій перспективі; підприємство яке неефективно використовує свої активи для отримання прибутку, його діяльність не є рентабельним та спостерігається низький рівень ділової активності.** Підприємство забезпечене власними оборотними активами, але не спостерігається збільшення їхнього розміру протягом дослідженого періоду. На думку аудиторської групи, ДП «Держцентрякості» перебуває у стані повільного зниження результативних показників фінансово-господарської діяльності, скорочення персоналу, погіршення економічних показників внаслідок недостатнього портфелю замовлень у 2017-2018 роках, який призвів до не ефективного ведення господарської діяльності та спаду ділової активності підприємства.

У 2017-2018 роках *позитивні показники ліквідності підприємства стали можливими не за рахунок зростання прибутковості підприємства, а за рахунок практичної відсутності фінансових зобов'язань, які стали наслідком низького рівня ділової активності підприємства.* Така ситуація зумовлена погіршенням позицій підприємства на відповідному сегменті ринку.

Відділ роботи з персоналом (самостійний) Державної інспекції ядерного регулювання України.

Керівництвом Відділу були застосовані заходи щодо **повного** усунення порушень і недоліків та реалізації **всіх** наданих рекомендацій. Водночас проведеним

аудиторським дослідженням були виявлені окремі недоліки, які в наслідок своєї незначущості не могли суттєво вплинути на ефективність роботи Відділу, а саме:

- несуттєве, але **погіршення** показника охоплення в плані покладених на Відділ завдань в порівнянні з показником, визначеним минулим аудитом;
- **не зазнало змін** в бік покращення питання конкретизації поставлених завдань: частина з них так і залишились загальними фразами в частині не тільки назви самого заходу, а і в частині виконавців;
- більшість пунктів Плану на 2019 рік, як і в минулі роки, **не містять** конкретної дати виконання;
- недостовірність даних, зазначених у звітній документації про роботу відділу в частині проведення перевірок Відділу державними органами;
- окремі порушення вимог законодавства та внутрішніх нормативно-правових актів в частині підготовки, ознайомлення працівників установи та подальшого зберігання наказів Держатомрегулювання про преміювання, оплату праці, нарахування різних надбавок, доплат.

За наслідками аудиторських досліджень було всього надано 28 рекомендацій.

Основними причинами виявлених порушень стали недотримання вимог чинного законодавства та недосконала організація системи внутрішнього контролю.

З огляду на викладене, пропоную інформацію за результатами здійснених внутрішніх аудитів у I півріччі 2019 року опрацювати відповідальним особам та взяти до відома.

З метою запобігання подібних недоліків та порушень рекомендую:

- активізувати дієвість внутрішнього контролю, який би сприяв вирішенню проблем ефективного управління та використання людських ресурсів;
- підвищити рівень виконавської дисципліни за рахунок ефективного розподілу посадових обов'язків;
- своєчасно вживати необхідних заходів щодо повного усунення виявлених внутрішнім контролем недоліків та порушень, не допускати аналогічних помилок та дотримуватись вимог діючого законодавства.

Головний спеціаліст з питань внутрішнього аудиту
Сектору з питань запобігання та протидії корупції,
внутрішнього аудиту (самостійний)

Віталій РИБАЧУК

